

Danmark – Det mest digitale land i verden

*Visioner til
den nye regering
fra erhvervslivet*

Juni 2015

Indholdsfortegnelse – *visionsoplæg*

Indledning	4
Resumé	6
1. Verdens bedste digitale infrastruktur	10
1.1. Adgang til bredbånd og mobildækning for alle	10
1.2. Bedre offentlige it-løsninger til virksomheder og borgere	12
1.3. Offentlige data som vækstdriver	13
1.4. Big Data – datadreven innovation	15
2. Danmark har verdens mest trygge digitale brugere	18
2.1. Privacy – en mærkesag!	18
2.2. It- og cybersikkerhed	20
2.3. Digitalisering for alle	21
3. Verdens bedste digitale rammebetingelser	24
3.1. Digitaliseringsparat lovgivning	24
3.2. Færre digitale byrder for SMV'ere	26
3.3. Verdens bedste rammebetingelser for digitale iværksættere	27
3.4. It-kompetencer i verdensklasse	28
3.5. Danmark – det første kontantløse samfund i verden	30

Dansk erhvervsliv ønsker, at den nye regering i sit regeringsgrundlag indbygger en målsætning om, at Danmark skal være det mest digitale land i verden. Det har vi været før, og det skal vi være igen.

Danmark skal være det land, som andre lande tilstræber at efterligne, fordi Danmark ved at omfavne digitaliseringen har skabt en effektiv offentlig sektor, der skaber værdi for borgere og virksomheder. Og Danmark skal være det land, hvor myndigheder samarbejder med virksomhederne om at skabe de bedste, mest brugervenlige digitale løsninger, og hvor virksomhederne formår at omsætte den offentlige satsning på digitalisering til vækst ude og hjemme. Det er til gavn for både de offentlige myndigheder, virksomheder og borgere.

Hvor Danmark traditionelt har været en af de førende nationer inden for digitaliseringen, glider vi lige så stille ned ad de internationale ranglister. World Economic Forum har for nylig offentliggjort en rapport, som viser, at Danmark er faldet til en 15. plads ud af 143 lande, når det gælder it-parathed og evnen til at omsætte fordelene ved it til økonomisk vækst. **I 2009 var Danmark placeret som nummer 1.**

Vi skal have stoppet denne udvikling, og det kan ikke gå hurtigt nok. Hvis Danmark bliver set som et solnedgangsland og ikke som en digital frontløber, vil Danmark ikke kunne tiltrække de mest dynamiske virksomheder og de dygtigste hoveder. Derved kan vi ikke udnytte det store digitale potentiale hos både virksomheder og det offentlige, hvilket kan vise sig at have store konsekvenser for den danske konkurrenceevne i en mere og mere globaliseret verden.

En afgørende ingrediens i opskriften på at gøre Danmark til det mest digitale land i verden er i vores optik, at der skal tænkes på tværs af den offentlige og private sektor. Digitaliseringen af Danmark handler således ikke blot om at få det offentlige til at fungere effektivt, men om at få løftet hele samfundet gennem teknologien. Digitaliseringen rejser mere end nogensinde krav om en helhedstilgang, hvor alle elementer, effekter og konsekvenser sammentænkes – det gælder for borgerne, erhvervslivet og samfundet som helhed.

Helhedstilgangen kræver også, at den europæiske og globale udvikling tænkes ind i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi, og især det digitale indre marked skal prioriteres. Derfor vil vi også arbejde på, at det nylige udspil fra EU-kommissionen – “Digital Single Market” – bliver så ambitiøst som muligt.

Alt i alt er tiden nu kommet til, at det offentlige og det private går sammen om at udforme en ambitiøs og samlet national strategi for digitaliseringen

af Danmark. En national digitaliseringsstrategi, der anviser vejen til opfyldelsen af det ambitiøse mål: igen at gøre Danmark til det mest digitale land i verden.

I et bredt samarbejde mellem interesseorganisationer har vi udarbejdet visioner på en række centrale digitale områder, der i vores optik skal indgå i en national digitaliseringsstrategi, og som vi ser frem til at samarbejde med den nye regering, kommuner og regioner om. Vi har inddelt vores visioner i tre hovedindsatsområder – digital infrastruktur, digital tryghed og digitale rammebetingelser.

Med venlig hilsen

Resumé

Der gemmer sig et meget betydeligt vækstpotentiale i en styrket digitalisering af Danmark. Alene en øget digitalisering af danske virksomheder kan udløse en værdiskabelse på op imod 50 milliarder kroner frem til 2020. Desuden vurderer EU-kommissionen, at et digitalt indre marked har potentiale til at styrke EU's BNP med 415 milliarder euro.

Derfor står et samlet dansk erhvervsliv bag visionen om, at Danmark igen bliver verdens mest digitale land. Det skal ske gennem et styrket samarbejde mellem det offentlige og det private erhvervsliv.

Dette visionsoplæg til den nye regering er centreret om tre hovedindsatsområder, nemlig digital infrastruktur, digital tryghed og digitale rammebetingelser:

Verdens bedste digitale infrastruktur

Danmark skal have verdens bedste digitale infrastruktur. Det gælder i forhold til "hardwaredelen", hvor optimal adgang til fx bredbånd og mobildækning er essentiel, men det gælder også i forhold til "software-delen", der i højere grad handler om de løsninger og systemer, der udvikles ovenpå og ved hjælp af hardwaredelene.

Derfor skal Danmark være stedet, hvor der er adgang til bredbånd og mobildækning for alle, hvor der skabes bedre offentlige it-løsninger til virksomheder og borgere, hvor offentlige data bruges som vækstdriver, og hvor der satses på Big Data til at skabe datadreven innovation.

Danmark har verdens mest trygge digitale forbrugere

En helt afgørende forudsætning for, at Danmarks digitaliseringspotentiale kan indfries, er, at der er digital tryghed. Brugere af de digitale løsninger skal have tiltro til, at deres digitale adfærd ikke har u hensigtsmæssige konsekvenser for dem. Samtidig er det også helt centralt, at den digitale tryghed også omfatter udfordrede grupper, der ikke må lades i stikken.

Derfor skal Danmark være stedet, hvor privacy er en mærkesag, hvor vi har verdens højeste it- og cybersikkerhed, og hvor vi har en inkluderende tilgang, så digitaliseringen bliver for alle i det danske samfund.

Verdens bedste digitale rammebetingelser

Hvis Danmark skal være verdens mest digitale land, kræver det, at det skal være lettest muligt at være digital iværksætter, og at der ikke i de eksisterende og fremadrettede love indgår tunge processer, der ikke er tilpasset den digitale virkelighed. Samtidig skal innovative digitale miljøer understøttes, så Danmark fremstår som et attraktivt og innovativt land at investere i – også fordi Danmark kan tilbyde medarbejdere med de rette it-kompetencer.

Derfor skal Danmark være stedet, hvor lovgivningen er digitaliseringsparat, hvor der er færrest mulige digitale byrder for SMV'ere og verdens bedste rammebetingelser for digitale iværksættere, hvor it-kompetencerne er i verdensklasse, og hvor der gradvist arbejdes hen imod at blive det første kontantløse samfund i verden.

*Verdens bedste
digitale
infrastruktur*

Danmark skal have verdens bedste digitale infrastruktur. Det gælder i forhold til “hardwaredelen”, hvor optimal adgang til fx bredbånd og mobildækning er essentiel, men det gælder også i forhold til “softwaredelen”, der i højere grad handler om de løsninger og systemer, der udvikles ovenpå og ved hjælp af hardwaredelene. Det er vores klare opfattelse, at en digital infrastruktur i verdensklasse vil være med til at fremme innovationen og via kreativ anvendelse af den digitale infrastruktur frembringe nye løsninger, der ikke blev tænkt på, da infrastrukturen blev udviklet. Samtidig viser al erfaring, at borgerne meget hurtigt benytter sig af forbedret infrastruktur. Endelig handler det om tilgængelighed til og udnyttelse af data. På den baggrund er der i nedenstående angivet en række indsatsområder, hvor vi ser et behov for, at den nye regering tager initiativer, så Danmark samlet set kan få “Verdens bedste digitale infrastruktur”.

1.1 Adgang til bredbånd og mobildækning for alle

Bredbåndsforbindelse og mobildækning er helt afgørende for virksomheders produktivitet. Virksomheder med højhastighedsbredbånd har således en merproduktivitet på op til 3,9 %, når man sammenligner med tilsvarende virksomheder med en mellemløbet bredbåndsforbindelse, der ellers har samme karakteristika og ressourceanvendelse. Det svarer til en årlig samfundsøkonomisk merværdi på op til 5,6 mia. kr. Derudover mener 75 % af danskerne, at en ordentlig bredbåndsdekning i deres kommune er vigtig for bosætningen og erhvervs klimaet. 25 % af danskerne vil ved køb af nyt hjem helt fravælge et boligområde, hvis internetforbindelsen er for langsom eller mobildækningen for dårlig.

En forudsætning for verdens bedste digitale infrastruktur er, at alle danskere – både virksomheder og borgere – har adgang til gode og stabile bredbånds- og mobilforbindelser. Det gælder, både når vi er hjemme i boligen, på arbejdet og på farten. Hvis der er udfald på bredbåndsforbindelserne, hvis de ikke er hurtige nok, eller hvis der generelt er ringe bredbånds- eller mobildækning, så vil det påvirke digitaliseringspotentialet, og vi risikerer at skabe digitale A- og B-hold. En af de store fordele ved digitalisering og digital infrastruktur er netop, at fysiske afstande udviskes. Dermed kan borgere og virksomheder få adgang til de samme muligheder og den samme service, uanset om de holder til i Karup, Kerteminde eller København.

Den nye regering, kommuner og regioner bør sammentænke den stigende digitalisering med den digitale infrastruktur, så det sikres, at nye digitale løsninger kan benyttes af borgere og virksomheder i hele Danmark. Der er allerede taget initiativer på området, og der vil nok altid være dele af landet, der får ny teknologi først, simpelthen fordi udbygningen sker

løbende, men der skal gøres endnu mere både i forhold til dækning og i forhold til hastighed. Derfor bør den nye regering søge at fremme velfungerende konkurrence og skabe incitamentter til at investere i bredbånds- og mobildækning. For øgede investeringer betyder dækning.

Danmark skal være stedet, hvor:

- Borgere og virksomheder har adgang til verdens bedste bredbånds- og mobilforbindelser.
- Der ikke skabes et digitalt A- og B-hold, hvor adgang til bredbånd og mobildækning baseres på, hvor i landet man driver sin virksomhed, eller hvor i landet man bor.

FAKTABOKS	CASE
<p>Analysen peger på, at etablering af en bredbåndsforbindelse øger en virksomheds arbejdsproduktivitet med 7-10 %¹.</p> <p>En analyse viser, at virksomheder med højhastighedsbredbånd har en merproduktivitet på op til 3,9 %, når man sammenligner med tilsvarende virksomheder med en mellemhurtig bredbåndsforbindelse, der ellers har samme karakteristika og ressourceanvendelse. Det svarer til en årlig samfundsøkonomisk merværdi på op til 5,6 mia. kr. Samtidig er merproduktiviteten for virksomheder, der anvender mobilt bredbånd, i forhold til tilsvarende virksomheder, der ikke anvender mobilt bredbånd, op til 4,2 %, hvilket svarer til 8,7 mia. kr. om året i den analyserede periode².</p>	<p>Ca. 3 km. uden for Haderslev i Sønderjylland ligger entreprenørvirksomheden Torben Clausen A/S, som beskæftiger 30 medarbejdere. Virksomheden beskæftiger sig i dag med både transport-, entreprenør-, anlægs- og kloakarbejde, nedbrydning, vintervedligehold, snerydning, affaldshåndtering og -sortering samt jordprøver og -analyser – et arbejde, der kræver mange indberetninger til myndighederne med tegninger og billeder. Store filer kunne indtil for ca. et år siden tage en halv dag om at blive sendt uden for matriklen med en upload-hastighed på knap 0,6 Mbit/s. I dag har Torben Clausen A/S en 25/25 Mbit/s forbindelse, og den nye hurtige samt meget mere driftssikre forbindelse har udover hurtigere ekspeditionstid for indberetningerne givet virksomheden mulighed for at lægge deres it-systemer ud af huset til et hosting-firma.</p> <p>Derved sparer virksomheden flere hundredetusinde kroner om året på at have skiftet til en hurtigere bredbåndsforbindelse, og investeringen har dermed allerede tjent sig mange gange hjem.</p>

¹ "Infrastruktur, Analyserapport 5", Produktivitetskommissionen, januar 2014.

² "Bredbånd og produktivitet – økonometrisk effektmåling", Damvad, marts 2015.

1.2 Bedre offentlige it-løsninger til virksomheder og borgere

På trods af gode intentioner fungerer for mange offentlige it-løsninger til danske virksomheder og borgere ikke tilfredsstillende. De opleves som dårligt udformede, ikke gennemtænkte og sammentænkte nok, og de udløser for mange tilbageløb i form af fx et utilfredsstillende højt antal af supporthenvedelser. Den manglende kvalitet i de offentlige it-løsninger resulterer i unødvendige administrative byrder til virksomhederne og borgerne og skader i sidste ende virksomhedernes konkurrenceevne. Det skal der gøres noget ved.

De offentlige it-løsninger skal fremadrettet udformes bedre. Det kræver bl.a., at løsningerne ikke kun udformes set fra det offentlige og ud, men i højere grad inddrager især virksomhedernes og borgernes behov, når løsningerne skal udformes. For mange offentlige it-løsninger bærer præg af, at det offentlige ønsker besparelser eller smidigere arbejdsgange for det offentlige, men der tænkes ikke nok over konsekvenserne for borgere og virksomheder. Det giver sig også udslag i, at de forskellige offentlige myndigheder ikke i tilstrækkelig grad tænker på tværs, hvilket fx kunne være med til at forhindre dobbeltindberetninger for virksomhederne. Der er derfor behov for en højere grad af koordinering mellem offentlige myndigheder og de centrale spillere i erhvervslivet. Det gælder både i forhold til nye it-løsninger og projekter, men også ved forvaltningen af den allerede opbyggede og omfattende digitale infrastruktur. Et samarbejde mellem den offentlige og den private sektor om en åben digital infrastruktur vil kunne understøtte den digitale udvikling hos begge parter.

Kontinuerlig adgang til offentlige data og systemer er blevet helt afgørende for virksomhederne, og derfor betyder offentlige it-løsninger også et øget ansvar for, at den offentlige sektor yder en fleksibel og effektiv service og er tilgængelig for virksomhederne, når og hvis virksomhederne har brug for det. Det offentlige skal altså tage udgangspunkt i virksomhedernes hverdag og levere hurtig og effektiv sagsbehandling i den løbende kontakt med virksomhederne. Eksempler på digitale adgange for erhvervslivet og borgerne til den offentlige sektor, der trænger til et servicetjek for at øge brugervenlighed og smidiggøre processerne er fx virk.dk og Digital Post samt skat.dk.

Danmark skal være stedet, hvor:

- De offentlige digitale løsninger lever op til en række veldefinerede krav, der imødekommer borgernes, virksomhedernes og de offentlige myndigheders forventninger til brugervenlighed.
- Centrale spillere i erhvervslivet inddrages aktivt i fastlæggelsen af kravene til offentlige it-løsninger.
- De offentlige it-løsninger understøttes af en tilgængelig, fleksibel og effektiv service til virksomhederne og borgerne.

FAKTABOKS	CASE
<p>Virksomhederne sender godt 11 mio. indberetninger til det offentlige årligt, hvilket estimeres at koste hver virksomhed mellem 15.000-20.000 kr. at gennemføre med hjælp fra fx eksterne rådgivere. De 11 mio. indberetninger genererer i dag 8 mio. årlige supporthenvendelser, da anvendelse af de digitale løsninger volder problemer³.</p>	<p>I efteråret 2009 blev digital tinglysning en realitet, men havde en svær fødsel, da der var problemer med dele af funktionaliteten i systemet og manglende information om forretningsgangen for digital tinglysning. Mange brugere oplevede derfor opstartsproblemer. På trods af startvanskelighederne fungerer systemet nu og opfylder formålet med systemet – nemlig at få nem adgang til tinglysningsoplysningerne og give mulighed for digitale tinglysningsanmeldelser.</p>

1.3 Offentlige data som vækstdriver

Danmark har nogle af de mest præcise data i verden samt en uhyre veluddannet og effektiv offentlig sektor. Desværre bliver disse fordele ikke i tilstrækkelig grad omsat til innovation, vækst og arbejdspladser.

Danmark har en klar international konkurrencefordel. Vi har bedre og mere præcise data end stort set alle andre lande i verden. Virksomhederne indberetter store mængder data til det offentlige, og den private sektor har allerede i dag en lang række fordele som følge af den danske offentlige sektors enestående data fra fx CVR- og CPR-registeret og Danmarks Statistik. Kombinationen af de offentlige data og vores veluddannede offentlige personale er derfor et oplagt udgangspunkt for offentlig-privat innovation. Den viden og de data, der arbejdes med i fx sundhedssektoren, skal i langt højere grad indgå i udviklingen af nye behandlingsformer og velfærdsteknologi. De nye teknologiske muligheder kan også skabe helt nye data og dermed nye løsninger. I den forbindelse er det selvsagt af afgørende betydning, at respekten for privacy, gennemsigtighed og kontrol er bærende principper.

Hvis det fulde potentiale ved offentlige data skal indfries, skal samarbejdet mellem det offentlige og det private integreres bedre. I forhold til adgang til data skal borgere og virksomheder let og hurtigt kunne få et samlet overblik over de data, som det offentlige ligger inde med om dem, og hvem der tilgår data til hvilke formål. Ligeledes bør borgere og virk-

³ "Danmark i arbejde – Vækstplan for digitalisering af Danmark", regeringen, december 2014 .

somheder have mulighed for – på basis af udtrykkeligt samtykke – at give specifikke virksomheder adgang til egne data.

Når det kommer til genbrug af data, skal det offentlige genbruge de data, der indsamles, på tværs af de offentlige myndigheder, så virksomhederne ikke belastes af at skulle indberette de samme oplysninger flere steder.

Danmark skal være stedet, hvor:

- Indsamling og udnyttelse af data sker i samarbejde mellem den offentlige og private sektor, så de indsamlede data kan danne grundlag for innovation og udvikling i både den offentlige og private sektor.
- Der opnås international anerkendelse for den åbne og sikre adgang til data for borgere og virksomheder, og som derfor tiltrækker virksomheder fra hele verden, der ønsker at udvikle nye produkter og services baseret på disse data.

FAKTABOKS	CASE
<p>Danmark er blandt de lande i verden, som er længst fremme med offentlig digitalisering. Således gjorde 92,3 % af danske virksomheder i 2010 brug af en offentlig digital service⁴.</p> <p>Hertil kommer, at virksomhederne sender godt 11 mio. indberetninger til det offentlige årligt⁵.</p>	<p>DOLL er Europas største laboratorium for lys og smart city løsninger. DOLL er opstået i et unikt samarbejde mellem Albertslund Kommune, Danmarks Tekniske Universitet og en række førende lysvirksomheder. Det unikke ved DOLL er, at man i Hersted Industripark kan opleve 10 kilometer med intelligent belysning. Gadebelysning alene i Danmark bruger 350 gigawatt-timer om året, eller hvad der svarer til årsforbruget for mere end 220.000 danskere. De nye intelligente lystyper betyder bl.a., at der kun blændes op for lyset, når der er biler eller mennesker, der har brug for lys. Det kombineret med ny led-teknologi betyder, at der kan spares op mod 75 % af energien. Der er således et enormt potentiale i at bruge offentlig infrastruktur og data til produktudvikling.</p>

4 "Danske virksomheders brug af it – 2011", Danmarks Statistik, 2011.

5 "Danmark i arbejde – Vækstplan for digitalisering af Danmark", regeringen, december 2014.

1.4 Big Data – datadreven innovation

På verdensplan forventes bedre brug af data at kunne lede til stor værdiskabelse. Kun 7 % af de største danske virksomheder prioriterer Big Data, og kun 42 % forventer, at det i fremtiden bliver et fokusområde. Andelen af mindre virksomheder må forventes at være endnu lavere. Til sammenligning er forventningstallet helt oppe på 80 % i Frankrig, Tyskland og Spanien⁶. Derved risikerer danske virksomheder at gå glip af en del af den forventede værdiskabelse. Den nye regering skal derfor have fokus på, hvordan Danmark i højere grad får aktiveret det uudnyttede potentiale, der ligger i anvendelsen af Big Data.

Big Data har et uforløst potentiale og kan tilføre stor værdi for både de danske virksomheder og det danske samfund. Effektivitet i produktionsgange, produktudvikling, mindre slitage og fejlmeldinger kan være værdifuld hjælp for virksomheder. Hurtigere og større statistiske beregninger kan også bidrage til et bedre beslutningsgrundlag. Derudover kan inddragelse af Big Data give bedre sundhedsforskning, bedre håndtering af konsekvenserne af klimaændringer, bedre miljøbeskyttelse, bedre tilbud til turister, bedre trafikafvikling og en bedre offentlig sektor – alt i alt værdifulde bidrag til et bedre Danmark.

Den afgørende forskel fra tidligere til nu er, at data indsamles fra en langt større mængde og variation af kilder. Det giver udfordringer i forhold til it-systemer, computerkraft og medarbejderkompetencer, ikke mindst i de små og mellemstore virksomheder. Det er endnu få danske virksomheder, der for alvor udnytter mulighederne i Big Data, og udviklingen går langsommere end i andre lande. Big Data kræver højt viden- og kompetenceniveau inden for data, teknologi og dataanalyse og en høj grad af digitalisering i virksomheden. Det rejser et behov for flere og bedre analytikere, øget adgang til offentlige data, klare regler for anvendelse af personfølsomme data, frikøb af data og hjælp i form af rådgivning og støtte til at komme i gang.

Danmark skal være stedet, hvor:

- Det offentlige og private erhvervsliv samarbejder om at bearbejde offentlige Big Data og stille ikke-personfølsomme data til rådighed og fri afbenyttelse for både virksomheder og private.
- Der arbejdes målrettet på at styrke SMV'ers brug af Big Data.
- Der skabes de nødvendige forsknings- og uddannelsesmæssige miljøer, der kan sikre fremtidige kompetencer i forhold til at arbejde med Big Data.

⁶ "Redegørelse om Danmarks digitale vækst 2015", regeringen, maj 2015

FAKTABOKS	CASE
<p>På verdensplan forventes bedre brug af data at kunne lede til stor værdiskabelse. OECD vurderer, at datadreven innovation (og brug af Big Data) fremadrettet kan føre til en produktivitetstigning på 5-10 % på tværs af alle sektorer, men at det kan være betydeligt større i nogle sektorer⁷.</p> <p>Samtidig peger McKinsey Global Institute på, at en produktionsvirksomhed, som forstår at udnytte det fulde potentiale ved (Big) data, kunne reducere sine produktudviklingsomkostninger med op til 50 %⁸.</p>	<p>Nordjyske Dataproces er en af de danske virksomheder, der på kort tid har bygget en voksende forretning op omkring Big Data. På tre år er virksomheden vokset til over 30 medarbejdere og er nu anerkendt som en førende leverandør af Big Data analyser og løsninger målrettet den offentlige sektor – primært landets kommuner. Dataproces understøtter og forstærker digitaliseringen i de danske kommuner ved at tilbyde software, analysemodeller og konsulentytelser, der kan optimere økonomien samt effektivisere digitale sags- og arbejdsgange på tværs af de hundredevis af it- og fagsystemer, der tilsammen udgør en kommunes digitale infrastruktur. Over en fjerdedel af alle landets kommuner samarbejder i dag med Dataproces. En af dem er Mariagerfjord Kommune. Her har virksomheden via Big Data-analyser været med til at øge den administrative effektivitet og datakvalitet til en samlet værdi på over 100 mio. kr.</p>

7 "Data-driven Innovation for Growth and Well-being. Interim Synthesis report", OECD, oktober 2014.

8 "Big Data: The next frontier for innovation, competition and productivity", McKinsey, 2011.

***Danmark har
verdens mest trygge
digitale brugere***

2. Danmark har verdens mest trygge digitale brugere

En helt afgørende forudsætning for, at Danmarks digitaliseringspotentiale kan indfries, er, at der er digital tryghed. Brugere af de digitale løsninger skal have tiltro til, at deres digitale adfærd ikke har u hensigtsmæssige konsekvenser for dem, fx i form af misbrug af den data, de afgiver, eller ved at der bliver snydt økonomisk i forbindelse med anvendelsen af deres digitale løsninger. Det kan skyldes, at it-sikkerheden ikke er tilstrækkelig høj, eller der er en lemfældig omgang med fortrolige data hos dem, der opbevarer data. Samtidig er det også helt centralt, at den digitale tryghed også omfatter udfordrede grupper. De må ikke lades i stikken, men skal også have tillid til, at deres særlige behov er tænkt ind, når de digitale løsninger udvikles, så de kan få maksimalt ud af de digitale løsninger. Derudover kan særligt udviklede digitale løsninger understøtte udfordrede grupper, fx på sundhedsområdet. Alt i alt skal vi sikre, at Danmark har verdens mest trygge digitale brugere.

2.1 Privacy – en mærkesag!

Den danske befolkning lægger med rette stor vægt på, at deres data skal beskyttes på god og sikker vis. Hvis de digitale løsninger, virksomhederne og det offentlige stiller til rådighed, ikke formår at leve op til brugerne forventninger om beskyttelse og sikkerhed, er der en stor risiko for, at brugerne taber tilliden til systemerne og ikke vil anvende nye digitale løsninger, men i stedet vender sig imod den øgede digitalisering – det må ikke ske.

Store datamængder kan medvirke til at danne ny og værdifuld viden blandt andet om borgernes adfærd. Danske borgere er af offentlige myndigheder hidtil enten blevet bedt om give aktivt tilsagn til at anvende data om borgernes adfærd, eller også er det blevet forsøgt at anonymisere data. Desværre har det vist sig, at anonymiserede data ofte har kunnet de-anonymiseres ved at sammenkøre med andre datakilder, hvilket har betydet, at en reel anonymisering af data har vist sig at være overraskende svært at sikre. Det er åbenlyst, at hvis anonymiserede data senere kan de-anonymiseres, så ønsker borgerne ikke at afgive data og mister tilliden til dem, der indsamler data og til de systemer, der behandler data.

For at bibeholde tilliden til systemerne og databehandlerne skal borgerne have adgang til viden om, hvad deres data anvendes til, og i hvilken form

de benyttes. Udgangspunktet skal derfor være, at borgerne ejer data om dem selv, og derudover kan bestemme, hvad disse data må benyttes til. Et nej skal respekteres, hvis en borger nægter adgangen, og borgeren skal have tillid til, at den data, som borgeren har givet tilladelse til at anvende, kun anvendes til det formål, der lå til grund for indsamlingen af data.

Danmark skal være stedet, hvor:

- Udvikling af nye it-systemer sker med udgangspunkt i “privacy by design”, “security-by-design” og sporbarhed af evt. misbrug, hvilket også betyder, at der skal gennemføres privatlivsanalyser ved udviklingen af alle projekter (PIA).
- Forskning i anonymisering og de-anonymisering af data udvides, og resultaterne anvendes aktivt i udviklingen af nye it-systemer.
- Der udvikles rettighedsservere, hvor brugerne kan få indsigt i, hvilke data der er registreret om brugerne, og hvor brugerne for alle datasæt kan angive regler for brugen af disse data.
- Virksomheder får adgang til vejledning om anonymisering af data og sikring af data, der ikke kan anonymiseres.

FAKTABOKS	CASE
<p>En undersøgelse har set på, hvad der har betydning for, om befolkningen vil afgive data om dem selv og deres vaner (som de ellers ikke vil afgive), og her svarer 73 %, at tillid til, at data er beskyttet, har stor betydning.</p> <p>Samtidig viser undersøgelsen, at der generelt er en stor skepsis over for virksomhedernes håndtering af personlige oplysninger. Kun 17 % føler sig trygge ved, at de oplysninger, som virksomhederne er i besiddelse af om dem, er sikret/beskyttet⁹.</p>	<p>Copenhagen Connecting, etableret af Københavns Kommune, ønsker at følge mobiletelefoner rundt i byen via Wifi tracking, så bevægelsesmønstre kan kortlægges i forhold til byplanlægning, sikkerhed og optimering af kommunens ressourcer. Der er således gode intentioner bag indsamlingen af data, men trackingen påtænkes at gøres automatisk uden borgerens accept til at blive tracket. Faren er, at anonymiseringen af data risikerer ikke at være tilstrækkelig og kan de-anonymiseres. Samtidig bør borgeren acceptere trackingen. Hvis privacy var tænkt ind fra start, kunne disse ulemper måske være undgået.</p>

9 "Redegørelse om Danmarks digitale vækst 2014", regeringen, maj 2014.

2.2 It- og cybersikkerhed

Et højt niveau af it- og cybersikkerhed er en forudsætning for at fastholde Danmarks omstilling til digitalisering og dermed indfri det digitale vækstpotentiale. Truslen fra de it-kriminelle er større end nogensinde før og udgør en reel trussel mod digitaliseringspotentialet både i forhold til tab og omkostninger ved cyberangreb for virksomhederne og de offentlige myndigheder, men også i forhold til tabt tillid fra brugerne til it-services. Derfor skal Danmark tilstræbe at have verdens højeste it- og cybersikkerhed.

Det er helt afgørende, at brugerne har tillid til de digitale løsninger, som virksomheder og myndigheder stiller til rådighed. Brugere skal have en berettiget forventning om, at de digitale løsninger, som stilles til rådighed for dem, opfylder grundlæggende sikkerhedsstandarder, der i størst muligt omfang sikrer, at de trygt kan anvende løsningerne. Databeskyttelse mv. er tæt knyttet til en af virksomhedernes vigtigste aktiver, nemlig tillid. Og brugernes tillid er helt afgørende for at fastholde omstillingen til digitaliseringen.

Utilstrækkelig it- og cybersikkerhedsniveau udgør en trussel for alle. Det stadigt stigende antal af digitale løsninger øger risikoen for, at forretningskritiske data og systemer kompromitteres af it-kriminelle. I værste fald kan kompromittering true virksomheders eksistensgrundlag og udstille fortrolige oplysninger om borgere eller i værste fald føre til identitetstyveri mv. En forudsætning for en høj it-sikkerhed er it-sikkerhedsbevidste brugere, der har en opdateret viden om sikkerheden og udviklingen i trusselsbilledet. Der ligger derfor et fælles nationalt ansvar i at holde den viden opdateret.

Omfanget, kompleksiteten og hastigheden i de internationale såvel som i de nationale trusler er for massive og vedholdende til, at én part kan løfte udfordringerne alene. Det kræver en koordineret indsats, hvor det offentlige, politikerne og det øvrige erhvervsliv i fællesskab sikrer videndeling og hurtige reaktionsevner på udefrakommende trusler. Endelig skal det overvejes, hvad vi som samfund gør, hvis vores digitale samfund bryder sammen grundet fx kriminalitet eller større nedbrud på netværk mv. Disse overvejelser kunne finde sted i et nationalt sikkerhedsråd.

Danmark skal være stedet, hvor:

- Samarbejdet mellem det offentlige og det private erhvervsliv er det mest omfattende og systematiske i verden – fx via oprettelse af et egentligt nationalt sikkerhedsråd.
- Staten, kommuner og regioner anvender samme fælles standarder for it- og cybersikkerhed.
- Brugere af de digitale løsninger – fx via awareness-kampagner – løbende er opdateret om it- og cybersikkerhed og udviklingen i trusselsbilledet.

FAKTABOKS	CASE
<p>En analyse viser, at omkring 78 % af de adspurgte virksomheder angiver, at sikkerhedsproblemer har medført en udskydelse af brugen af cloud- og mobil-løsninger på over et år, og 43 % svarer, at det har givet anledning til en forsinket forretningsudvikling med et år eller mere. Samtidig peger næsten 30 % af virksomhederne på, at styrket datasikkerhed er et væsentligt vilkår i forhold til at fremme virksomhedens digitalisering samt udnyttelse heraf¹⁰.</p> <p>En rundspørge blandt DI's medlemmer viser desuden, at virksomhederne i for lav grad bruger sikkerhedsstandarder i deres arbejde med informationssikkerhed. Derfor kommer de ikke hele vejen rundt om informationssikkerheden og får ikke håndteret de forskellige risici, der har potentiale til at gøre stor skade på virksomheden¹¹.</p>	<p>Sony har i de senere år af flere omgange været udsat for cyberangreb, der har haft store konsekvenser for Sony og for brugerne af Sonys tjenester. I 2011 lykkedes det it-kriminelle at hacke PlayStation Network og Qriocity via indtrængen på netværkets servere. Angrebet betød, at de it-kriminelle kom i besiddelse af personfølsomme oplysninger fra 77 millioner konti - heriblandt brugernavne til services og tilhørende kodeord samt navne, adresser, fødselsdage og e-mailadresser.</p> <p>I sidste halvdel af 2014 blev Sony igen udsat for et omfattende angreb – denne gang via Sony Pictures Entertainment – et angreb, der bl.a. betød, at en række af Sonys kommende film blev lagt ud på piratsider og kunne downloades.</p>

2.3 Digitalisering for alle

Det er en vigtig samfundsopgave at få alle med ombord på digitaliseringsbølgen. Der må ikke skabes en eller flere grupper, der står udenfor og ikke formår eller ikke kan udnytte digitaliseringens muligheder og derved bliver marginaliseret i forhold til resten af samfundet. Danmark har en tradition for at være et inkluderende samfund. Det skal vi fastholde også i forhold til digitalisering. Vi vil derfor gerne – sammen med det offentlige – bidrage til, at digitaliseringen bliver for alle i det danske samfund.

Digitaliseringen er kommet for at blive, og digitaliseringen bliver en mere og mere integreret del af alles hverdag. Langt de fleste vil i større eller mindre grad drage nytte af digitaliseringen – enten fordi det gør tingene nemmere og billigere, eller fordi de digitale løsninger giver nogle helt andre muligheder for oplevelser osv.

På trods af de mange positive elementer i den øgede digitalisering er der stadig borgere i samfundet, der bliver udfordret af de nye krav til digital

¹⁰ "Informationssikkerhed blandt DI's medlemmer", marts 2015.

¹¹ "Danmark i arbejde – Vækstplan for digitalisering i Danmark", regeringen, december 2014.

kommunikation og anvendelsen af nye digitale produkter. Det kan skyldes generel skepsis mod digitale løsninger eller mangel på basale it-færdigheder, men det kan også skyldes, at de digitale løsninger ikke i tilstrækkelig grad er tilegnet grupper med særlige udfordringer. Eksempelvis kan anvendelsen af digitale løsninger stille særlige krav til løsningernes udformning for personer med handicap.

Et særlig vigtigt opmærksomhedspunkt er, at de digitale muligheder også kan være en stor hjælp for udfordrede grupper. Det handler ikke kun om at få tillempt løsninger, så udfordrede grupper også kan anvende løsningerne, men i højere grad om at tænke de udfordrede gruppers behov ind i løsningerne fra start, så brugervenligheden for disse grupper optimeres, og de også får fordele af at benytte de digitale løsninger. Et eksempel er på sundhedsområdet. Et andet eksempel er bankernes digitale løsninger, hvor en række af de mobile løsninger understøtter udfordrede gruppers – såsom hjemløse – hverdag. Endelig kan særligt udviklede digitale løsninger også indeholde stort potentiale for udfordrede grupper.

Danmark skal være stedet, hvor:

- Vi har en stærkt inkluderende tilgang til digitalisering, så det sikres, at udfordrede grupper også høster gevinstene af nye digitale tiltag.
- Både offentlige og private digitale løsninger bør tænke udfordrede gruppers behov ind, før løsningerne udformes.
- Særligt udformede digitale løsninger rettet mod udfordrede grupper understøtter disse gruppers hverdag.

FAKTABOKS	CASE
For ældres vedkommende er der ikke tvivl om, at digitaliseringen har betydet store omvæltninger, men omvæltningerne har ikke betydet, at de ældre har meldt sig ud og ikke har taget digitaliseringen ombord. Fx indikerer tal fra Danmarks Statistik, at det fortsat er den ældste del af befolkningen, der bruger internettet mindst, men det er værd at bemærke, at fx andelen af ældre over 65 år, som aldrig har brugt internettet, er faldet fra 53 % i 2010 til 30 % i 2013.	Finansrådet har i mange år haft et tæt samarbejde med Danske Handicaporganisationer og deres medlemsorganisationer. Gennem Pengeinstitutternes Handicapudvalg drøftes løbende tilgængelighed og andre problematikker relateret til personer med handicap. Samarbejdet har bl.a. ført til konkrete initiativer såsom blindetastatur og talesyntese på mange bankers hæveautomater, optimering af netbanker, så de kan anvendes af blinde kunder, installation af mobile teleslynger i et større antal filialer til gavn for hørehandicappede, og løbende fokus på at optimere tilgængeligheden til filialer og pengeautomater. Fx er tæt ved 100 % af pengeautomaterne placeret i "kørestolsvenlig" højde.

*Verdens bedste digitale
rammebetingelser*

3. Verdens bedste digitale rammebetingelser

Hvis Danmark skal være verdens mest digitale land, kræver det, at det skal være lettest muligt at være digital iværksætter, og at der ikke i de eksisterende og fremadrettede love indgår tunge processer, der ikke er tilpasset den digitale virkelighed. Samtidig skal der også være en vilje hos den nye regering til at understøtte innovative digitale miljøer, så Danmark fremstår som et attraktivt og innovativt land, som både indenlandske og udenlandske digitale virksomheder har lyst til at investere i – også fordi Danmark kan tilbyde medarbejdere med de rette it-kompetencer. Alt i alt skal Danmark have verdens bedste digitale rammebetingelser.

3.1 Digitaliseringsparat lovgivning

Hvis den danske lovgivning og EU-lovgivningen ikke er digitaliseringsparat, kan det koste danske virksomheder dyrt. Det gælder både i forhold til de digitale muligheder, som virksomhederne kan udvikle, men som lovgivningen forhindrer, og i forhold til de administrative byrder, som den manglende parathed udløser. Potentialet er stort, men der udestår et omfattende arbejde med at gøre dansk lovgivning digitaliseringsparat.

Den eksponentielle udvikling i digital teknologi udfordrer den nuværende regulering. Optimalt set skal lovgivningen på den ene side understøtte digitaliseringen og dens muligheder, men på den anden side også sørge for, at digitaliseringen ikke åbner for fx uhensigtsmæssige forretningsmetoder eller løsninger, der kompromitterer it-sikkerheden eller fortrolige kundedata. Det er en vanskelig balancegang, der i høj grad kræver inddragelse af især erhvervslivet, der kan være med til at oplyse de offentlige myndigheder/lovgivere om både mulighederne og faldgruberne i eksisterende og kommende lovgivning.

En digitaliseringsparat lovgivning er i vores optik helt central for danske virksomheder og bør derfor være en høj prioritet for den nye regering. Hver gang der fremsættes et lovforslag, bør der helt naturligt kunne svares på, om lovgivningen er digitaliseringsparat – måske en form for “comply or explain”-princip.

Arbejdet er dog ikke gjort med et servicetjek af den danske lovgivning. En større og større del af den danske regulering udspringer af EU-regulering. Et særligt problem i forhold til EU-reguleringen er uens implementering af EU-regler på tværs af medlemslandene. Uens implementering medfører konkurrenceforvridning og handelshindringer, ligesom det forhindrer et "level playing field" for europæiske virksomheder. "Level playing field" er særlig vigtigt på digitaliseringsområdet, hvor integrationen mellem de digitale systemer er afgørende for at udnytte vækstpotentialet. "Level playing field" bør derfor være et mantra for den nye regering i alle forhandlinger om EU-direktiver og -forordninger mv.

Danmark skal være stedet, hvor:

- Digitaliseringsparathed er en integreret del af udformningen af nye lovforslag.
- Lovgiver inddrager erhvervslivet i vurderingen af, om en lov er digitaliseringsparat.
- Regeringen sikrer, at EU's digitale regulering i størst muligt omfang sikrer et "level playing field" for europæiske og danske virksomheder.

FAKTABOKS	CASE
<p>I den af Kommissionen nyligt offentliggjorte Digital Single Market Strategy har EU-kommissionen i sit baggrundsdokument anført, at "A digital by default strategy in the public sector at EU28 level could result in around 10 billion euro i annual savings". Selv om "digital by default" selvsagt rummer mere end blot digitaliseringsparat lovgivning, indikerer tallet, at potentialet er betydeligt.</p>	<p>Finansrådet har foretaget en ressourceforbrugsanalyse af tinglysningsafgiftsloven, der viste, at administration af reglerne vedrørende tinglysningsafgift for 2013 udgjorde et estimeret ressourceforbrug på 230.000 timer, hvilket i omkostninger svarer til omkring 200 mio. kr. for penge- og realkreditinstitutterne på sektorplan. Heraf brugte sektoren 60 mio. kr. udelukkende på rådgivning, regelforståelse og fortolkning og 40 mio. kr. udelukkende på håndtering af rækkefølge for tinglysning og afløsning. Det er omkostninger, som kunne reduceres betydeligt. Med en mere enkel regulering af området og en tilpasning til det digitale system er det således forventningen, at der alene i finanssektoren kan opnås en besparelse i ressourceomkostninger på 50-80 %.</p>

3.2 Færre digitale byrder for SMV'ere

Administrative byrder rammer hele erhvervslivet, men små og mellemstore virksomheder – SMV'ere – uden professionaliserede afdelinger til håndtering af de administrative byrder rammes ekstra hårdt. Danmark rutsjer desværre ned ad de internationale ranglister, når det kommer til administrative byrder, og faldt fra 2013 til 2014 fra en 12. til en 19. plads over OECD-lande med færrest administrative byrder. Den udvikling må vi ikke sidde overhørig.

Mens storindustri og større virksomheder fylder meget i vores nabolande, består dansk erhvervsliv fortsat langt overvejende af SMV'ere. SMV'ere er således en vigtig motor for dansk økonomi, men motoren kan ikke køre for fuld kraft, hvis den udsættes for administrative byrder, der suger kraften ud af motoren. Offentlig digitalisering bliver en administrativ byrde for virksomhederne generelt og for SMV'erne specifikt, hvis opgaver, der før blev udført af det offentlige, bliver digitale og pålægges virksomhederne alene på grund af sparehensyn. Hvis de offentlige it-løsninger samtidig ikke er tilstrækkeligt brugervenlige eller driftssikre, kan det betyde liv eller død for SMV'ere.

Digitaliseringen af Danmark skal komme alle til gavn og må ikke udgøre en belastende byrde for SMV'ere. Tværtimod skal digitaliseringen understøtte deres forretning og hjælpe dem til at kunne fokusere på dét, de er gode til: At skabe vækst og arbejdspladser i Danmark.

Det er ikke kun de administrative byrder, der er et problem for SMV'ere. Vi skal også i fællesskab have nedbrudt de barrierer for øget it-anvendelse, som undersøgelser viser, at op mod hver anden SMV'er oplever. Især skal der gøres en stor indsats for at imødegå manglende viden om effekterne af digitalisering og manglende kompetencer blandt ledelse og medarbejdere, da undersøgelser viser, at netop disse mangler er blandt de mest udbredte i SMV'erne. Vi vil gennem øget dialog mellem erhvervslivet og myndighederne forsøge at sikre, at SMV'ers digitale barrierer nedbrydes og de digitale kompetencer styrkes, hvorved SMV'ere kan få brugervenlige og stabile it-systemer, der kan sikre en effektiv forvaltning og derved understøtte en profitabel forretning.

Danmark skal være stedet, hvor:

- De digitale administrative byrder er mindst, og hvor der særligt er fokus på at minimere SMV'ers byrder.
- Offentlige it-løsninger målrettet virksomhederne udvikles i dialog med erhvervslivet og tager højde for SMV'ers særlige behov.
- Digitaliseringen styrkes på tværs af erhvervsliv og myndigheder ved at nedbryde SMV'ers digitale barrierer og sætte fokus på de digitale potentialer og anvendelsesmuligheder.

FAKTABOKS	CASE
<p>Mere end en tredjedel af danske SMV'ere er karakteriseret ved, at de enten ikke anvender it eller fx kun har digitaliseret en enkelt proces som fx bogføring¹².</p>	<p>Undersøgelser viser, at små og mellemstore virksomheder oplever digitalisering som en byrde. En rundspørge blandt 166 af DI's mindre og nystartede virksomheder viste således, at godt en tredjedel i høj eller meget høj grad mener, at brugen af offentlige systemer er byrdefulde. Brugen af offentlige it-systemer indtager desuden pladsen som det næstmest byrdefulde område for virksomhederne.</p> <p>De negative vurderinger skyldes især, at de offentlige systemer ofte ikke er særlig brugervenlige, supportfunktionerne er begrænsede, og der er utilstrækkelig fleksibilitet i brugen i forhold til virksomhedernes behov.</p>

3.3 Verdens bedste rammebetingelser for digitale iværksættere

Hvis Danmark formår at skabe verdens bedste rammebetingelser for digitale iværksættere, bl.a. via dedikerede iværksætttermiljøer, kan vi tiltrække både nationale og internationale iværksættere og derved skabe et stærkt økosystem for digitale iværksættere, der i sidste ende kan skabe vækst og arbejdspladser i Danmark. Samtidig giver det både iværksættervirksomhederne og de eksisterende danske virksomheder en unik mulighed for at samarbejde om at videreudvikle løsningerne. Derfor skal Danmark være stedet, hvor der er verdens bedste vilkår for digitale iværksættere.

Danmark har mange dygtige it-iværksættere, og der har i de seneste år været mange historier om danske it-iværksættere, som har fået international succes, og som konsekvens af succesen er blevet opkøbt. Firmaer som Endomondo og Podio er blot to eksempler på, at danske digitale ideer efterspørges på den globale markedsplads. Et andet eksempel på en dansk styrkeposition er inden for finans-it. Den position er opnået via en kombination af uddannelse, samarbejde om finansielle ydelser og digitale kompetencer.

En af årsagerne til de mange it-iværksættere er, at det danske iværksætttermiljø løbende har udviklet sig og er blevet bedre og bedre. Danmark er

¹² "Danmark i arbejde – Vækstplan for digitalisering af Danmark", regeringen, december 2014.

således det 6. bedste iværksætterland¹³, og hovedstadens iværksættermiljø er blevet kåret til Europas bedste¹⁴. Vi skal holde fast i den positive udvikling og hele tiden have øje for, om vi kan tilføje flere it-områder, hvor vi kan gøre noget ekstra for at tiltrække iværksættervirksomheder.

Danmark skal være stedet, hvor:

- It-iværksættervirksomheder har de bedste rammevilkår.
- Der kontinuerligt arbejdes – både på landsplan, regionalt og kommunalt – på at skabe attraktive iværksættermiljøer på områder, hvor Danmark har styrkepositioner.

FAKTABOKS	CASE
<p>I 2013 blev der globalt set investeret 27,89 milliarder kroner i fintech, hvilket i 2014 steg til 84,02 milliarder. I det forgangne år er fintech-investeringerne steget med 215 % i Europa til en samlet investering på 10,19 milliarder kroner. I de nordiske lande blev der investeret 2,38 milliarder kroner i fintech.</p>	<p>Danmark skal være en af de førende spillere, når det handler om finans-it. Københavns Kommune har netop valgt at satse på fintech i samarbejde med Fintech klyngen CFIR og centrale interessenter. København skal sætte fokus på nye virksomheder, som udvikler teknologiske løsninger til den finansielle sektor, og udvikle sig til et regionalt centrum, hvor et øget fokus på iværksætteri og eksportpotentiale vil give nye muligheder for vækst og jobskabelse.</p>

3.4 It-kompetencer i verdensklasse

Kompetencer er et kritisk konkurrenceparameter for Danmark i en global verden. Aldrig har der samlet set været et større optag på it-uddannelserne i Danmark, men samtidig har danske it-virksomheder svært ved at rekruttere it-arbejdskraft med de rette it-kompetencer. Det er et stort problem, og der er derfor et presserende behov for at få udbud og efterspørgsel til at passe sammen. Ellers risikerer vi, at de arbejdspladser, der for nærværende efterspørges, ender med at ryge ud af Danmark, ligesom det hæmmer danske virksomheders muligheder for at udnytte deres fulde (digitale) potentiale. Derfor skal vi i fælleskab sørge for, at den danske arbejdsstyrke besidder it-kompetencer i verdensklasse.

Hvis Danmark skal høste det fulde vækstpotentiale af it/digitaliseringen, er det nødvendigt med en skarpere og mere præcis monitorering af udbud og efterspørgsel på kompetencer, der muliggør, at der kan ske hurtige og operative justeringer af de it-kandidater, der udklækkes på uddannelses-

¹³ "Global Entrepreneurship, Index 2015", The Global Entrepreneurship and Development Institute, 2015.

¹⁴ <https://erhvervsstyrelsen.dk/hovedstadens-ivaerksaettermiljoe-er-eus-bedste>.

institutionerne. Nyuddannede it-professionelle på alle niveauer skal således have et solidt niveau inden for deres kernefaglighed, et niveau, der kan udvikles igennem hele arbejdslivet. Derudover skal it-arbejdsstyrken kontinuerligt være i besiddelse af spidskompetencer, der matcher efterspørgslen på it-arbejdsmarkedet.

Hvis missionen om it-kompetencer i verdensklasse skal lykkes, så stiller det høje krav til både vores almene uddannelsessystem helt fra folkeskolen og frem til it-uddannelserne og ikke mindst til den løbende vedligeholdelse og udbygning af den eksisterende arbejdsstyrkes kompetencer. Det gælder både i virksomhederne og for den del, der midlertidigt står uden arbejde. Dertil kommer, at forskningen inden for it skal være på et meget højt niveau, så dansk forskning kan hjælpe og understøtte danske virksomheder i størst muligt omfang. Derfor bør forskningen som udgangspunkt oftest foregå i et samarbejde med virksomhederne for derved at sikre den størst mulige indflydelse i virksomhederne.

Danmark skal være stedet, hvor:

- It-kompetencer integreres i alle uddannelser, fra folkeskole over ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.
- It-uddannelserne har det rette produktmiks, så it-arbejdsstyrken i størst muligt omfang har kompetencer, der matcher behovet på it-arbejdsmarkedet – fx kunne et nationalt advisory board monitorere og understøtte uddannelserne.
- Den offentlige it-forskning ligger i international top i forhold til andelen af den samlede andel af it-forskning, og hvor forskningen som udgangspunkt oftest involverer virksomheder.
- Vi er internationalt førende inden for IKT-forskning og har særlige styrkepositioner inden for Big Data, mobility og it-sikkerhed.

FAKTABOKS	CASE
<p>EU-Kommissionen har anslået, at der på europæisk plan kommer til at være 825.000 ubesatte it-stillinger¹⁵. I Danmark slår manglen på it-kandidater også igennem. I en prognose fra DI ITEK anslås det, at der i 2020 vil mangle 3.000 it- og elektronikandidater fra universiteterne.</p> <p>Det understøttes af tal fra Danmarks Statistik, som viser, at 39 % af alle danske virksomheder (med 10 eller flere ansatte) peger på, at manglende it-brugerkompetencer blandt medarbejderne er en væsentlig barriere for øget digitalisering¹⁶.</p>	<p>I Børsen den 25. marts 2015 kunne man læse, hvordan de to virksomheder SiteImprove og Netcompanys vækst bremses af mangel på it-kompetencer. Netcompany beskrev, hvordan de blev nødt til at afslå nye ordrer, fordi man mangler hænder. Virksomhederne forventede i 2015 at ansætte 120 personer med it-baggrund. Ligeledes beretter virksomheden SiteImprove, at den ønsker at vokse fra 18 til 50 mand, men har svært ved at få kvalificerede kandidater.</p>

¹⁵ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/digital-jobs-0>.

¹⁶ "It-anvendelse i virksomheder 2014", Danmarks Statistik, 2014.

3.5 Danmark – det første kontantløse samfund i verden

Den øgede digitalisering og derved også de digitale betalingsløsninger gør, at en vision om et kontantløst samfund ikke længere er en fjern tanke. Et kontantløst samfund vil have en lang række fordele for Danmark og for danske virksomheder og forretningsdrivende. Kontanter er dyre i drift, så der er store besparelser at hente, ligesom first mover effekten af et kontantløst samfund kunne være til at føle på. Et kontantløst samfund vil dog kræve grundige overvejelser om især privacy, sikkerhed og udfordrede grupperes muligheder for at betale.

Selv om flere digitale betalingsløsninger i stigende grad udbydes og benyttes, så er der stadig mange kontanter i omløb. Det kan skyldes, at danskerne fortsat ønsker at anvende kontanter i forskellige sammenhænge, men der er næppe tvivl om, at en del af kontanterne også er med til at understøtte den sorte økonomi, der fortsat er for stor i Danmark.

Kontanthåndteringen udgør især en stor sikkerhedsrisiko for de virksomheder, der med den nuværende lovgivning er tvunget til at tage imod kontanter, og især på udsatte tidspunkter kan sikkerhedsrisikoen være en belastning for de ansatte. Derudover er der fortsat en stor byrde i forhold til transport og opbevaring af kontanter, hvilket alt i alt betyder, at kontanthåndteringen er dyr for virksomhederne og derved også for kunderne. De omkostninger kunne reduceres kraftigt, hvis den nye regering – som et af de første skridt mod et kontantløst samfund – indførte en dispensationsforsøgsordning i forhold til kravet om at skulle modtage kontanter i betalingstjenestelovens § 56 – dvs. en lempelse af dette krav.

Et kontantløst samfund – enten i større eller mindre testmiljøer – ville også være fremmende for nye digitale (betalings-)løsninger, og Danmark kunne opnå en uvurderlig first mover effekt i forhold til disse nye løsninger, idet Danmark kunne fungere som test case og derved skabe et attraktivt miljø for både iværksættervirksomheder og mere etablerede spillere på markedet for betalingsløsninger.

Et kontantløst samfund kan ikke gennemføres overnight. Det kræver grundige overvejelser om især privacy, ligesom det skal sikres, at udfordrede grupper med sikkerhed kan få adgang til digitale betalingsløsninger. Før disse emner er løst på tilfredsstillende vis, kan et kontantløst samfund ikke blive en realitet.

Danmark skal være stedet, hvor:

- Der er en ambition om gradvist at arbejde hen imod det kontantløse samfund – som det første land i verden.
- Der via begrænsede forsøgsordninger indsamles erfaringer om konsekvenserne, herunder privacy-aspekterne, for både borgere og virksomheder ved et kontantløst samfund.
- Der iværksættes tiltag, der kan imødekomme borgeres ønsker om privacy, og hvor der altid er adgang til basale digitale betalingsinstrumenter for alle i samfundet – herunder særligt for udfordrede grupper.

FAKTABOKS	CASE
<p>En undersøgelse fra Nationalbanken viser, at de samfundsmæssige omkostninger ved brug af kontanter udgør ca. 5,8 milliarder kr. årligt. Det svarer til, at en kontantbetaling koster samfundet lidt over 7 kr. pr. betaling, modsat fx en betaling med dankort, som koster samfundet ca. 3 kr. pr. betaling. Omkostningerne dækker over det samlede ressourceforbrug for de parter (fx banker og forretninger), som bidrager til, at en betaling gennemføres¹⁷.</p>	<p>De danske banker lancerede i sidste halvdel af 2014 den såkaldte straksclearing. Det skete som et af de første lande i verden. Straksclearingen har givet danskerne mulighed for at overføre penge mellem hinanden, hurtigt, sikkert og let. Overførslerne sker i realtid og systemet er åbent 24 timer i døgnet, 365 dage om året. Allerede efter den første uge rundede omsætningen for straksclearingen 1. mia. kr., fordelt på cirka en halv million transaktioner, og den udvikling er sidenhen eskaleret. Det skyldes bl.a., at bankerne har valgt at lægge deres mobile betalingsløsninger (Swipp og Mobile Pay) over på straksclearingen, hvilket har medført, at kunderne nu kan overføre betalinger i realtid. Derudover er de mobile betalingsløsninger også på hastig fremmarch i detailhandlen, hvilket igen muliggøres, når betalingerne foregår i realtid.</p> <p>Alt i alt har det vist sig, at hvor straksclearingen oprindeligt handlede om at udvikle et system, der kunne overføre penge hurtigere, har systemets muligheder allerede medført nye og innovative betalingsløsninger til gavn for brugerne og erhvervslivet – og som kan understøtte vejen frem til et kontantløst samfund.</p>

17 "Omkostninger ved betalinger i Danmark", Danmarks Nationalbank, 2011.

